

A fordító előszava

AZ EGYETEMES TEREMTŐKIRÁLY TANTRÁJA a *dzogcsen* (tib. *rdzogs chen*) tanítások tudat-osztályának (tib. *sems sde*) alapszövege.¹ Előadója az Ősbuddha, aki a tiszta tudat (szkt. *bodhi-citta*) teremtőerejét megszemélyesítő univerzális uralkodó (szkt. *kulaya-rāja*) formájában nyilatkoztatja ki a *teljes tökéletesség* tanítását fő tanítványának, Vadzsraszattvának – aki nem más, mint ő maga. A szöveg 84 fejezetet tartalmaz, és három részből áll: az *Alap-tantrából* (1–57. fejezet), a *További tantrából* (58–69. fejezet) és a *Még további tantrából* (70–84. fejezet). Ez a hármas felosztás a tanítványok különböző szellemi képességeinek megfelelően a háromféle *bölcsesség* (szkt. *prajñā*), azaz a hallásból vagy tanulásból, az elmélkedésből vagy gondolkodásból, valamint a meditációból vagy szemlélődésből származó bölcsesség elsajátításának szükségességével függ össze:

„Egyesek azonnal felszabadulnak a tudatlanság uralma alól, mihelyt meglátják a tudat valódi természetét, mivel ehhez nincs szükségük elmélkedésre és meditációra. Mások egyszerűen azáltal szabadulnak fel, hogy elgondolkodnak a »végső egyöntetűség« jelentésén, így meditálniuk már nem kell. Végül vannak, akik csak akkor szabadulnak fel, ha már alapos [meditációs] jártasságot szereztek benne. Ez a megfontolás áll a tantra hármas felosztásának hátterében.”²

Longcsen Rabdzsampa (tib. *Klong chen rab 'jams pa*, 1308–1364),³ a tibeti *dzogcsen* irodalom egyik legnagyobb alakjának *Kincses hajó* című műve⁴ egyfajta gyakorlati kézikönyv e felszabadító bölcsesség kibontakoztatásához. A rendhagyó jellegű kommentár nem az alapszöveg értelmét igyekszik lépésről lépésre megvilágítani, hanem a *teljes tökéletesség* megvalósítása – avagy megtapasztalása – szempontjából tárgyalja annak lényegi tanításait, s erre a vezérfonálra fűzi fel a tantra különböző fejezeteiből származó idézeteket. Ez a gyakorlati vezérfonál nem más, mint a szemléletről, szemlélődésről, tevékenységről és végeredményről szóló útmutatások soro-

zata, melyek együttesen átfogó képet festenek a *dzogcsen* tanítás egészéről.⁵

Az alábbiakban a mű tibeti nyelvből készült fordítását adjuk közre. A szövegben szereplő tibeti és szanszkrit kifejezéseket magyar kiejtés szerinti átírásban tüntettük fel, néhány esetben zárójelben megadva a tudományos alakot is. A Magyarországon többé-kevésbé bevett szanszkrit kifejezéseket (buddha, bódhiszattva, nirvána, szanszára, jógí, karma), valamint a tulajdonneveket nem kurziváljuk. Az árnyaltabb megértést segítő fordítói magyarázatokat a főszöveg után közöljük.

Agócs Tamás